

Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten

PROTOKOLL FRA MØTE 3/2019

Norsk Villreinsenter nord, 19.09.2019

Tilstede:

Kommune	Medlemmer	Møtt	Varamedlemmer	Møtt
Alvdal	Janne Lunaas	X	Leif Langodden	
Dovre	Arne Vadet	X	Gunn Jane Ulekeliv	
Folldal	Solvår Brustad Lilleeng	X	Bjørn Brendbakken	
Hamar	Hilde Nyborg Fischer		Erling Alderslyst	
Nord-Fron	Anne K. Tina Lyslo	X	Jan Roger Bøe Øien	
Rendalen	Arne Hagestrø		Silje Mogstad Finstad	
Ringebu	Laila Bårdsløkken		Bjørn Moastuen	X
Ringsaker	Andreas Karlsen	X	Anne Mæhlum	
Sel	Jørund Båttstad	X	Eldri Siem	
Stor-Elvdal	Torstein Storaas	X	Turid Hoffstad	
Sør-Fron	Else Mari Bjørke		Hans Mathias Ulberg	
Øyer	Bjørner Killi	X	Anne Magnhild Braastad Lie	
Åmot	Ole Erik Hørstad		Sissel Frang Rustad	
FMHE	Tom Hjemseteren			
Sekretær	Marit Vorkinn	X		

SAKER:	
2019/48	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE
2019/49	REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER
2019/50	RONDANE NP – TILBYGG TIL NAUST VED FREMRE VULUTJØNN
2019/51	RONDANE NP –OMGJØRING AV OVERBYGD VERANDA TIL SOVEROM
2019/52	RONDANE NP – TILBYGG FRITIDSHUS
2019/53	RINGSAKER – UTVIDELSE AV LØYPENETTET I RINGSAKERFJELLET
2019/54	STOR-ELVDAL – NY LANDBRUKSVEI
2019/55	EVALUERING AV NEMNDAS ARBEID I INNEVÆRENDE PERIODE
2019/56	ÅPEN POST: INNSPILL OG ORIENTERINGER FRA KOMMUNENE

2019/ GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Godkjent.

2019/ REFERAT- og ORIENTERINGSSAKER

1.Årsmøte i Villreinnrådet i Norge på Dombås 6. og 7. juni

Solvår, Andreas og Torstein deltok og orienterte:

Det var mange interessante foredrag på samlingen, men det ble for mye enveis informasjon. Det var avsatt lite tid til dialog, og dette var synd, når så stor kompetanse var samlet. Det blir også mye prat, uten at en blir enige om konkret oppfølging («kos med misnøye»). Solvår har sendt innspill til Villreinnrådets sekretær med forslag til endring av opplegget for kommende samlinger.

Men det er nyttig å treffe folk fra andre villreinområder/fagfolk ellers. Det er viktig at kommende nemndsmedlemmer deltar på Villreinerådets samlinger.

2. Avgjørelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet angående kommuneplanens arealdel i Ringeby

Det ligger flere føringer i denne avgjørelsen for seinere plansaker i regionalplanområdet for Rondane-Sjølnkletten:

- Det er en kraftig reduksjon av hyttetomter fra det kommunen opprinnelig ønsket; Fra forslaget om 1083 tomter ved andre gangs høring av planen, til 65 tomter.
- KMD har lokalisert nye hytter til Venabygdsfjellet, der det både er et servicetilbud (dvs. muligheter for lokal verdiskaping) og løyper/stier (kanalisering). Dette er i tråd med prinsippet som har ligget i fylkesdelplanen/regionalplanen fra 1992; å konsentrere utbygging til områder som allerede har slik utbygging.
- De foreslåtte feltene på Skotten og Måsåplassen er tatt ut, **selv om disse lå i utviklingssona i regionalplanen**. Det står tydelig i planbeskrivelsen for regionalplanen at også utviklingssona er en hensynssone for villrein, og dette har vært (forsøkt) formidlet både fra fylkesmannen og fylkeskommunen, men med lite gehør i kommunene. Men nå har KMD tydelig slått fast at det er sterke restriksjoner på utbygging også i utviklingssona. Dette vil ha betydning for kommende planer, særlig i Åmot, der de er i gang med områderegulering av et stort område ved Skramstadseter som ligger i utviklingssona.
- KMD tillater ikke LNF-spreid i buffersona, uten langt bedre konsekvensutredninger/avbøtende tiltak: «*Departementet vurderer også at utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse i buffersonen til nasjonalt villreinområde kan ha negativ påvirkning på villreinen*»
- KMD stiller generelt strenge krav til **konkretisering** av konsekvensvurderinger og avbøtende tiltak. Også for de 65 nye hyttetomtene på Venabygdsfjellet har departementet forutsatt at avbøtende tiltak skal vurderes, i dialog med regionale myndigheter (omlegging av sti- og løypenettet og etablering av aktivitetsområder som reduserer ferdselen inn mot nasjonalt villreinområde). Dersom kommunen ønsker å gå videre med tomter på Skotten ved neste revisjon av kommuneplanen mener departementet at kommunen bør vurdere å ta ut byggeområder øst for Gudbrandsdalen som ikke er utbyggt. Kommunen har omtalt en rekke mulig kanaliseringstiltak, men departementet peker på at disse er verken konkrete nok eller innarbeidet i planen.

Rondane er langt og smalt, og for å ta vare på villreinen, er det nødvendig med begrensninger på tiltak også i buffersona og utviklingssona, ikke bare i nasjonalt villreinområde. Når en oppsummerer punktene over, er det dette essensen også i avgjørelsen fra KMD.

3. Vedtak i nasjonalparkstyret for Rondane-Dove i saker nemnda har uttalt seg til

- Raudhammerbua, Dovre: Nasjonalparkstyret tillot riving og oppsetting av bu med samme mål. Bua skal være låst utenom villreinjakta, skal ikke lånes/leies ut til andre enn oppsyn utenom denne perioden. I tråd med nemndas tilråding.
- Kjøring inn til Haverdalen før 15. juni: Avslått, som vår tilråding.
- Organiserte turer til Kattuglehø og Pikhetta: Avslått som vår tilråding
- Organisert ridning, Ivarslåe-Høvringen: Vedtatt med leders dobbeltstemme, mot vår tilråding.

4. Protokoll for saker behandlet i arbeidsutvalget i mai, juni og juli

Protokollene ligger på:

<https://www.villrein.no/rondane-nemnd-1> (under «Møtereferater» i høyre kolonne).

Se særlig sakene 39-42. Disse omhandler alle fradeling av buer/setrer fra landbrukseiendommer. Slike saker vil nok nemnda få mange flere av framover.

5. Innspillsmøte om Spranget-Mysusæter – 7.juni

Sel kommune inviterte til innspillsmøte om Spranget/Mysusæter, som ledd i verdiskapingsprogrammet for villreinfjell. Nemnda var ikke invitert, men Villreinutvalget og fjellstyret var tilstede. Jørund refererte fra Sel kommune:

Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å utrede et «Viewpoint» på Rangalarhø, og en arbeidsgruppe for å se på forholdene ved Spranget. Villreinhensyn synes å ha vært lite vurdert hittil i prosessen, og det er nå viktig med påtrykk for å ivareta både verneverdier og villreinhensyn.

6. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har etterlyst svar fra Sel kommune om flytting av parkeringsplassen på Spranget

Som et ledd i besøksforvaltningsarbeidet har Rondane-Dovre nasjonalparkstyre bedt om en avklaring fra Sel kommune på hvordan kommunen stiller seg til en eventuell flytting av parkeringsplassen fra Spranget og ned til Mysusæter. Sel kommune har meldt tilbake at de anser behandlingen av MIMIRs mulighetsstudie som tilstrekkelig, og at de ikke kommer til å behandle flytting av parkeringsplassen på Spranget på nytt.

7. Politikeropplæring – nye kommunestyre

Det er ikke kommet svar fra noen rådmenn på nemndas henvendelse om å ta med villreinutfordringer med som tema i politikeropplæringen for nye kommunestyre. Sekretæren ble oppfordret til å purre rådmenn/ordførere.

8. Kartfortelling, NINA: Hvordan bevare villreinen i Rondane?

NINA har nå laget en populærvitenskapelig presentasjon av FOU-resultatene fra Rondane. (Her har nemnda bidratt inn med en oversikt over alle saker nemnda har hatt de siste tre årene, for å vise presset som er mot Rondane.) Det er uklart hvordan NINA har tenkt å spre denne informasjonen.

<https://www.villrein.no/aktuelt/hvordan-bevare-villreinen-i-rondane>

9. Oversendte vedtak fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (tiltak som er i samsvar med verneforskriftene/der nemnda ikke er bedt om uttale, sakene sjekkes for evt. klage)

Se vedlegg.

10. Planer med forenkla behandling

Stor-Elvdal: Gjenoppbygging av nedbrent uthus langs Vinjevegen (samme størrelse som tidligere: 12 m²). Saken kom inn i sekretærens ferie. AU hadde behandlet en tilsvarende sak i juni. Styreleder ble konsultert, og godkjente at nemnda ga samme uttale som i tidligere sak:

«Villreinnemnda har ikke innvendinger til at det gis tillatelse til oppføring av uthus som omsøkt, gitt at det blir satt vilkår om at det ikke er tillatt med pipe/ildsted i uthuset.»

11. Planer mottatt til høring som ikke er behandlet

- Ringebu kommune – Omlegging av veg forbi hytte.
- Ringebu kommune – Fradeling til boligtomt langs Brekkomvegen mellom eksisterende hus.
- Ringsaker kommune - Uttrekk av uthustak, understøttet med søyler.

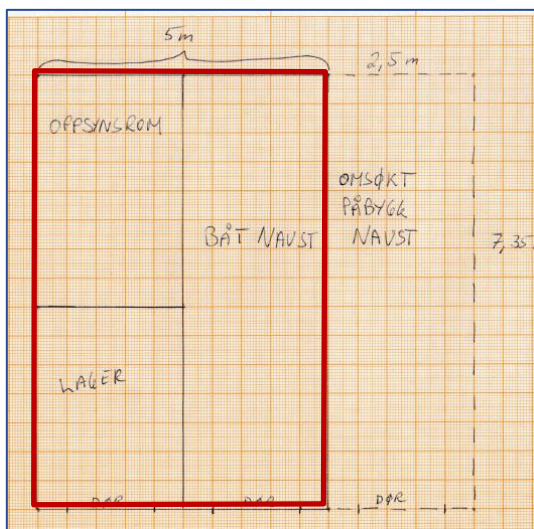
12. Eventuelt-sak: Sti mellom nye Gråhøgdbu og Eldåbua

Bjørn Moastuen orienterte om at fjellstyret i Ringebu hadde vært i dialog med DNT og nasjonalparkstyret om å legge stien mellom nye Gråhøgdbu og Eldåbua enda lengre fram mot Gudbrandsdalen enn det som opprinnelig var tenkt. DNT Oslo og Omegn har akseptert den fremste stitraséen.

2019/50 RONDANE NP – TILBYGG TIL NAUST VED FREMRE VULUTJØNN

SAKSOPPLYSNINGER

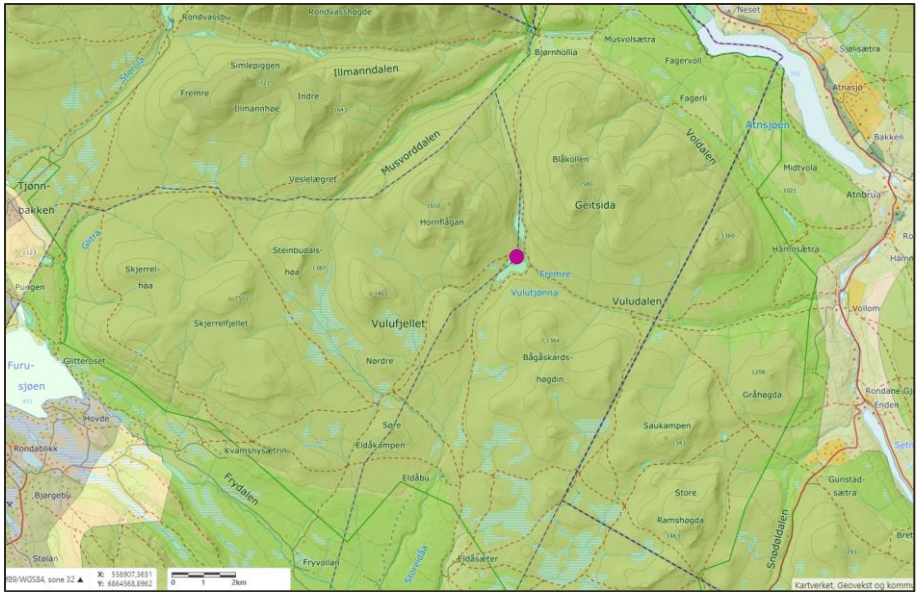
Vulufjell fjellstyre har søkt Rondane-Dovre nasjonalparkstyre om å oppføre et tilbygg til eksisterende naust ved Fremre Vulutjønn i Nord-Fron kommune. Fjellstyret har i dag én båtplass i nauset. Tidligere hadde fjellstyret båtplass til 2 båter. I 2010 fikk fjellstyret tillatelse til å bygge inn et oppsynsrom i den ene dalen av båtnauset. Dette medførte at det kun ble plass til en båt. Fjellstyret ønsker å legge til rette for økt fiske i Fremre Vulutjønn, og mener at det da er nødvendig å ha plass til 2 båter. Båtene skal være til bruk for bruksberettigede under garnfiske (innenbygdsboende i Nord og Sør-Fron kommuner), samt allmenheten ved dorging og stangfiske. Båtplassene skal stå ulåst til fri benyttelse. Det ønskes å bygge på 2,5 x 7,4 m totalt 18,5 m² i sørenden på nauset. Ut fra vedlagte tegninger er eksisterende naust ca. 37 m².

Figur 1. Eksisterende naust markert med rødt

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

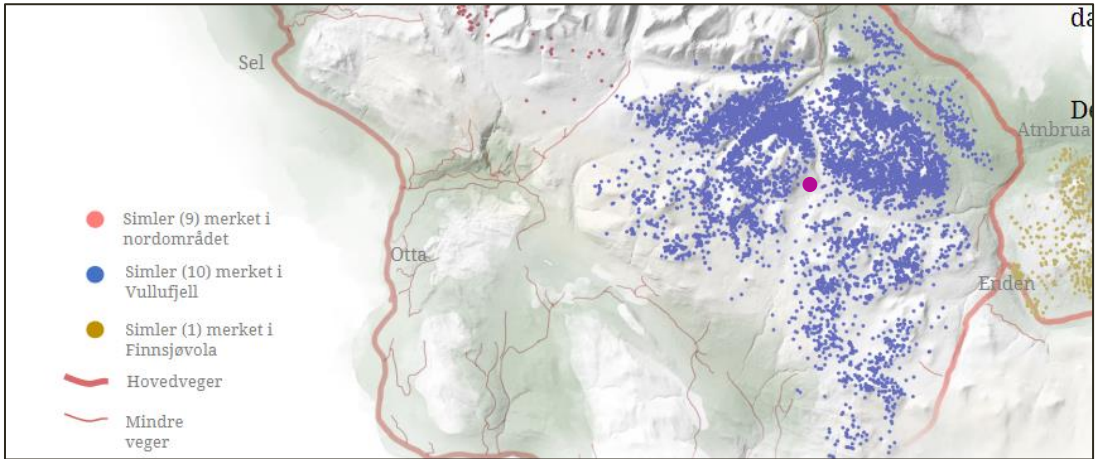
Nauset ligger midt inne i Sone 1 – Nasjonalt villreinområde i Regionalplanen for Rondane Sølnkletten, som er definert som spesielt viktige områder for villrein. I denne sonen skal det ikke etableres ny fritidsbebyggelse, men tilbygg, uthus og anneks kan vurderes på eksisterende, godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulerte felt.

● *Figur 2. Naustets plassering*

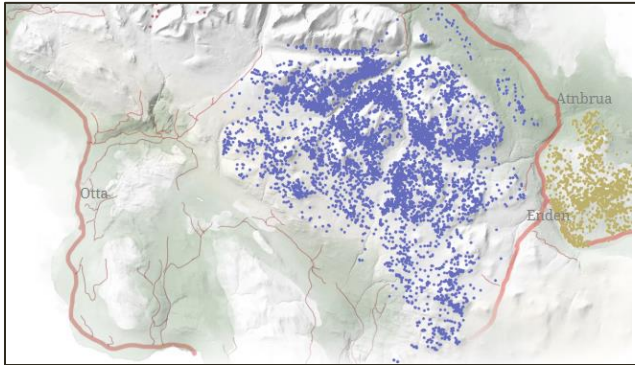
Villreinsens arealbruk

Naustet ligger i kjerneområdet for simlene i Vulfjell. De gamle fangstanleggene i Vuludalen viser at dette har vært et viktig område for villreinen i lang tid.

Figur 3a. GPS-merkede simler i perioden juni tom august (2009 – 2017)

Kilde: <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

Figur 3b. GPS-merkede simler i perioden september tom november (2009 – 2017)

Behandling av tilsvarende saker

For buer/hytter i nasjonalt villreinområde som er åpne for allmenheten har nemnda godtatt at gamle buer/hytter rives og at det settes opp ny hytte/bu av samme størrelse som eksisterende hytte/bu, og med samme antall sengeplasser, se sakene:

- 2018/13 og 2018/32: Øyer Fjellstyre søkte om å erstatte ei eksisterende bu med ei ny bu.
- 2019/25: Dovre fjellstyre søkte om å erstatte ei eksisterende bu med ei ny bu.

Se også sak 2018/18 om riving og oppsetting av ny gjeterhytte ved Øyungen i Ringsaker kommune og sak 2018/31 tilbygg til bu ved Elgvatnet.

VURDERING

Villreinnemnda har i tilsvarende saker gått imot utvidelser av bygninger i nasjonalt villreinområde. Dette gjelder også saker der det kun er søkt om økt lagerplass, jfr. 2018/31 om tilbygg til bu ved Elgvatnet. Forskjellen i dette tilfellet er at det ikke er et privat bygg, men en lagerplass som står åpen til benyttelse for allmenheten. Formålet er å legge til rette for økt fisking i fremre Vulutjønn, både for innenbygds og utenbygds. Avstanden fra Eldåsetrene (bilveg) og inn til Fremre Vulutjønn er av lokalkjente anslått til 1.5 timers relativ rask gange.

Å legge til rette for økte fiskemuligheter for allmenheten er et svært positivt tiltak, men må ses opp mot effekter for villreinen. DNT-stien fra Bjørnhollia til Eldåbu går forbi Vulutjønnene, det kommer også en sti opp Vuludalen fra øst. Det er også et fåtall andre buer inne ved Vulutjønnene. Det er derfor allerede en del ferdsel i området. Ut fra plottene i figur 3 ser det ut til at området rundt Vulutjønnene allerede nå brukes mindre av villreinen enn omkringliggende områder. Å ha to båter tilgjengelig for allmenheten vil kunne medføre noe økt ferdsel i området i barmarksesongen.

Det er ikke opplyst hvilket materiale en eventuell tilleggsbåt vil være i. Dersom det ikke er snakk om en trebåt, kan det stilles spørsmålsteget ved om det er behov for et naust, eller om båten kan lagres ute også vinterstid. Fjellstyret fikk som nevnt tillatelse til å omgjøre det nåværende naustet med to båtplasser i 2010. En må anta at Fjellstyret da vurderte behovet for naust opp mot vinterlagring utendørs.

Nemnda har ikke oversikt over hvor mange naust en har innenfor nasjonalt villreinområde. Ut fra antall vatn må det antas at dette er ganske mange. En tillatelse til utvidelse ved Fremre Vulutjønn vil derfor ha betydelig presedensvirkning for hele planområdet. Dette vil seinere kunne medføre ønsker om beboelsesareal i tilknytning til naustet, noe som igjen vil kunne medføre økt ferdsel i området.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda frarår i utgangspunktet utvidelser av bygninger i nasjonalt villreinområde, av presedenshensyn. Naustet ligger også i et område der det ikke er ønskelig å øke ferdselen av villreinhensyn. Nemnda mener at det i dette tilfellet heller ikke foreligger tungtveiende grunner til å innvilge en dispensasjon, da båter i kunstmateriale kan lagres utendørs gjennom vinteren.

STYRETS BEHANDLING

Else Mari Bjørke var forhindret fra å delta på møtet, men hadde gitt innspill på forhånd som ble gjennomgått på møtet. Bjørke stilte spørsmål ved hvor hensiktsmessig det er å ha oppsynsbu ved Vulutjønn, og pekte på at behovet for bu til oppsyn vil kunne løses ved å gjøre avtale om bruk av andre buer i området. Bjørke framsatte et alternativt forslag til vedtak:

«Villreinnemnda for Rondane og Sølenskletten henstiller til Vulufjell fjellstyre å finne ei anna løysing på behovet for oppsynsbu, slik at heile naustet kan førast attende til opprinneleg bruk».

Nemnda diskuterte innspillet, men var enige om å forholde seg til den innkomne søknaden. Solvår Brustad Lilleeng foreslo å stryke «i utgangspunktet» i første setning. Resten av nemnda sluttet seg til dette.

VEDTAK

Villreinnemnda frarår utvidelser av bygninger i nasjonalt villreinområde, av presedenshensyn. Naustet ligger også i et område der det ikke er ønskelig å øke ferdselen av villreinhensyn. Nemnda mener at det i dette tilfellet heller ikke foreligger tungtveiende grunner til å innvilge en dispensasjon, da båter i kunstmaterialer kan lagres utendørs gjennom vinteren.

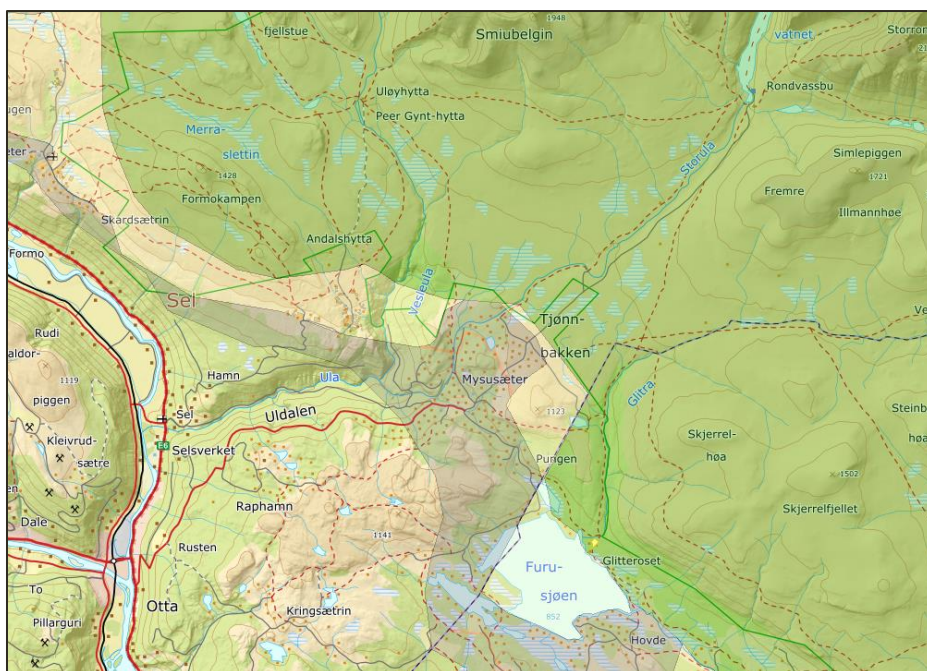
2019/51 RONDANE NP –OMGJØRING AV OVERBYGD VERANDA TIL SOVEROM

SAKSOPPLYSNINGER

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har mottatt søknad om omgjøring av overbygd veranda. Eksisterende BRA (inkludert den overbygde verandaen) er på 101 m². Det er uklart hvor stor selve hytta er, men den har i dag to soverom. Ut fra medsendte tegninger ser det ut til at antall soverom skal økes fra to til tre.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

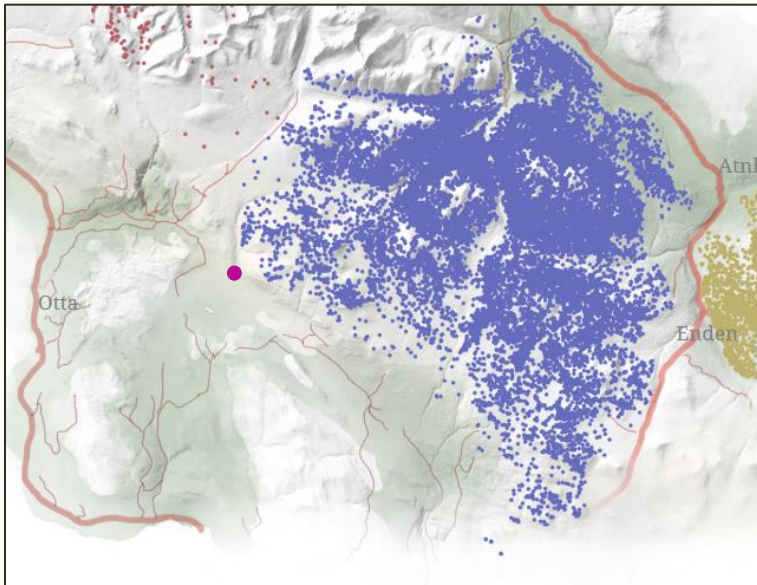
Fritidsboligen ligger i utkanten av Sone 1 – Nasjonalt villreinområde i Regionalplanen for Rondane Sølnkletten, som er definert som spesielt viktige områder for villrein. I denne sonen skal det ikke etableres ny fritidsbebyggelse, men tilbygg, uthus og annekse kan vurderes på eksisterende, godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulerte felt.

Figur 4 Hyttas plassering er vist med gul markering

Villreinens arealbruk

Hytta ligger inn mot villreinens leveområder, men det er en bratt side opp mot leveområdene fra hytta.

Figur 5 GPS-plott mars 2009-april 2018 Kilde: NINA (<http://server.villrein.no/fokus/rn/>)
Hyttas plassering er vist med lilla prikk

VURDERING

Ombygging av overbygd terrasse vil teknisk sett ikke øke bruttoarealet, men beboelsesarealet vil øke, bl.a. med et soverom ekstra.

Villreinnemnda mottar årlig flere søknader om økning av boarealet for hytter i nasjonalt villreinområde, enten som tilbygg eller som riving av eksisterende bygg og oppsett av nytt bygg. Villreinnemnda har i disse sakene hatt en konsekvent praksis innenfor nasjonalt villreinområde ved å akseptere riving av eksisterende bygninger og oppsetting av nye, gitt at bruksformålet og arealet/antall sengeplasser ikke endres. Dersom det åpnes for utvidelser utover dagens nivå vil en få en kontinuerlig diskusjon om hvor grensa skal gå for utvidelser av boarealet; Ved 5 m², ved 10 m², ved 15 m²?

Utvidelser av enkelthytter vil, isolert sett, vanligvis ha små konsekvenser for villreinen og dens leveområder. I nasjonalt villreinområde i Rondane alene (bufferoner og utviklingssoner *ikke* medtatt), er det imidlertid registrert 1200 fritidsboliger, seterhus og koier. Det som tillates i ett område vil ha presedensvirkning for hele regionalplanområdet. Selv såpass begrensa utvidelser som 15 m² vil potensielt kunne bety 18.000 m² utvidelser av boareal for fritidshus, når en ser hele området under ett. **Dette tilsvarer 150 nye fritidshus på 120 m².** En slik utvidelse ville neppe blitt akseptert i det nasjonale villreinområdet, dersom det var snakk om nye hytter.

Villreinnemnda viser her til Sivilombudsmannens uttale (mars 2018) til behandlingen av en dispensasjonssak for bygging av hytte i randområdet til regional plan for Nordfjella med Raudafjell 2014-2025 (<https://www.sivilombudsmannen.no/uttalelser/dispensasjon-til-oppforing-av-hytte-i-randomradet-for-villrein/>). Sivilombudsmannen drøfter her betydningen av enkeltsaker i forhold til presedens og samla belastning (Nml §10):

«Det gir likevel grunn til en merknad når Fylkesmannen tidligere i redegjørelsen har vist til at «denne ene hytta aleine» ikke vil forringe villreinens leveområde. Også Fylkesmannens vedtak synes å bygge på et slikt premiss. I saker som denne, hvor naturmangfoldet er berørt, er det ikke tilstrekkelig å vurdere skadevirkningene isolert og kun ut fra et nåtidsperspektiv. Etter naturmangfoldloven § 10 skal «påvirkning av et økosystem ... vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for». Denne bestemmelsen skal blant annet forhindre en gradvis forvitring av leveområder hvor inngrepene gjerne finner sted «bit for bit, over tid, til den samlede belastningen er så stor at leveområder, arter eller genetisk mangfold kan gå tapt», jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 104.»

FORSLAG TIL VEDTAK

Det omsøkte tiltaket er såpass begrensa at det *isolert sett* vil ha en ubetydelig negativ effekt for villreinens arealbruk. Villreinnemnda for Rondane-Sølnkletten viser imidlertid til Sivilombudsmannens uttale av 13.03.2018, om at skadevirkningene av et tiltak ikke kan vurderes isolert og kun fra et nåtidsperspektiv (jfr. §10 i naturmangfoldlova om samla belastning).

De siste års registreringer av arealbruken i Rondane villreinområde viser at summen av tiltak og inngrep i området allerede er stor. En dispensasjon som omsøkt vil gi presedens for hele regionalplanområdet, med 1200 fritidsboliger, seterhus og koier i nasjonalt villreinområde bare i Rondanes del av planområdet.

Å åpne for utvidelser av hytter i nasjonalt villreinområde vil samla sett kunne medføre et økt ferdselstrykk som er uheldig for villreinens arealbruk (nml § 10). Villreinnemnda frarår derfor at dispensasjon innvilges.

STYRETS BEHANDLING

Det ble påpekt at bygningsmassen på eiendommen allerede var stor, og at gjeldende praksis burde følges.

VEDTAK

Det omsøkte tiltaket er såpass begrensa at det *isolert sett* vil ha en ubetydelig negativ effekt for villreinens arealbruk. Villreinnemnda for Rondane-Sølnkletten viser imidlertid til Sivilombudsmannens uttale av 13.03.2018, om at skadevirkningene av et tiltak ikke kan vurderes isolert og kun fra et nåtidsperspektiv (jfr. §10 i naturmangfoldlova om samla belastning).

De siste års registreringer av arealbruken i Rondane villreinområde viser at summen av tiltak og inngrep i området allerede er stor. En dispensasjon som omsøkt vil gi presedens for hele regionalplanområdet, med 1200 fritidsboliger, seterhus og koier i nasjonalt villreinområde bare i Rondanes del av planområdet.

Å åpne for utvidelser av hytter i nasjonalt villreinområde vil samla sett kunne medføre et økt ferdselstrykk som er uheldig for villreinens arealbruk (nml § 10). Villreinnemnda frarår derfor at dispensasjon innvilges.

2019/52 RONDANE NP – TILBYGG FRITIDSHUS

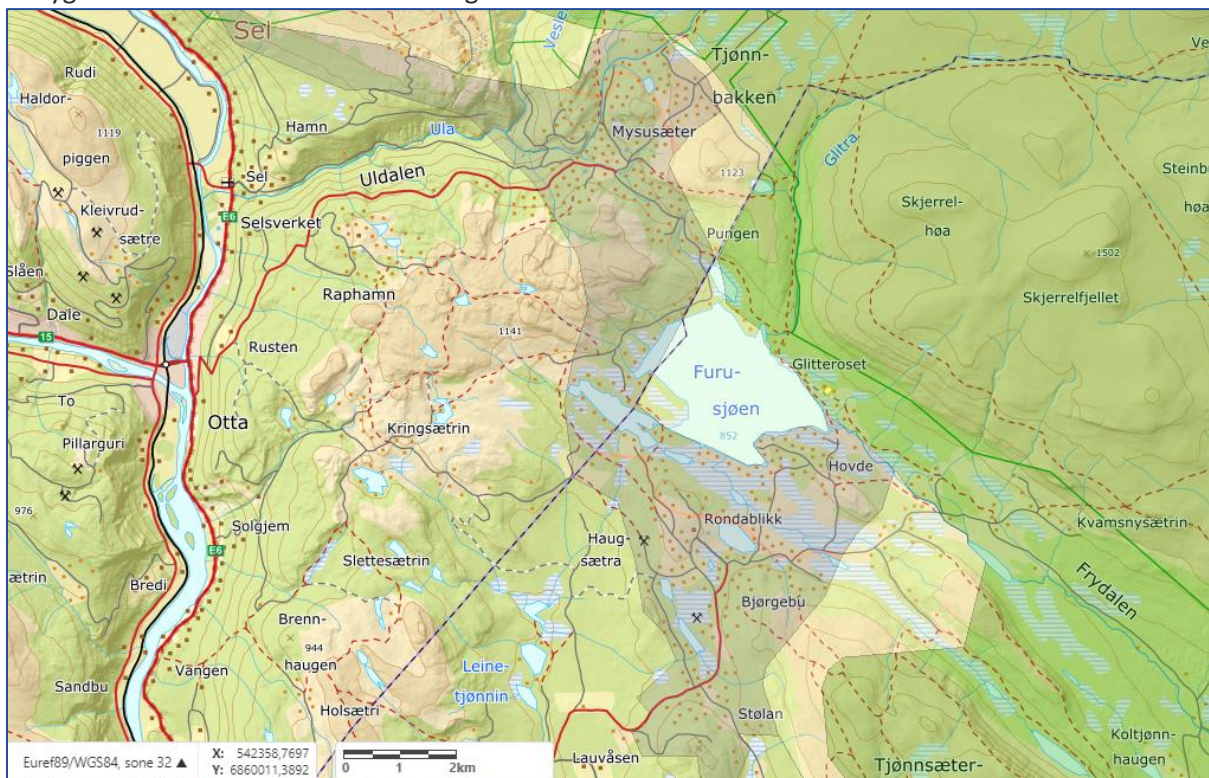
Denne saken er svært lik sak 2019/51 (hyttene ligger i samme området). Den er derfor gitt en forenkla framstilling.

SAKSOPPLYSNINGER

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har mottatt søknad om tilbygg på hytte. Eksisterende hytte er på 42,8 m² BRA. Hytta har to soverom. Det er i dag et uthus på eiendommen som er i dårlig stand (11,6 m² BRA), dvs. at eiendommen i dag har en bygningsmasse på ca. 54 m². Det søkes om et tilbygg på 12,7 m² BRA. Formålet med påbygget er å få et mer funksjonelt kjøkken og et enkelt toalettrom. Eksisterende kjøkken vil bli innlemmet som en del av gangpartiet.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Fritidsboligen ligger i utkanten av Sone 1 – Nasjonalt villreinområde i Regionalplanen for Rondane Sølnkletten, som er definert som spesielt viktige områder for villrein. I denne sonen skal det ikke etableres ny fritidsbebyggelse, men tilbygg, uthus og annekse kan vurderes på eksisterende, godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulerte felt.

Figur 6 Hyttas plassering er vist med gul markering

VURDERING

Søknaden skiller seg fra foregående søknad ved at det her ikke er planer om å øke overnattingskapasiteten. Påbygget vil imidlertid skje i forlengelsen av eksisterende hytte, og endring av innvendig bruk seinere vil ikke være søknadspiktig. Hadde det vært snakk om påbygg for et inngangsparti, ny utedo eller andre bygg der funksjonen ikke er så lett å endre, kunne saken fått en annen vurdering.

Vurderingen av saken og forslaget til vedtak blir derfor som for sak 2019/52.

FORSLAG TIL VEDTAK

Det omsøkte tiltaket er såpass begrensa at det *isolert sett* vil ha en ubetydelig negativ effekt for villreinens arealbruk. Villreinnemnda for Rondane-Sølnkletten viser imidlertid til Sivilombudsmannens uttale av 13.03.2018, om at skadevirkningene av et tiltak ikke kan vurderes isolert og kun fra et nåtidsperspektiv (jfr. §10 i naturmangfoldlova om samla belastning).

De siste års registreringer av arealbruken i Rondane villreinområde viser at summen av tiltak og inngrep i området allerede er stor. En dispensasjon som omsøkt vil gi presedens for hele regionalplanområdet, med 1200 fritidsboliger, seterhus og koier i nasjonalt villreinområde bare i Rondanes del av planområdet.

Å åpne for utvidelser av hytter i nasjonalt villreinområde vil samla sett kunne medføre et økt ferdselstrykk som er uheldig for villreinens arealbruk (nml § 10). Villreinnemnda frarår derfor at dispensasjon innvilges.

STYRETS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Det omsøkte tiltaket er såpass begrensa at det *isolert sett* vil ha en ubetydelig negativ effekt for villreinens arealbruk. Villreinnemnda for Rondane-Sølnkletten viser imidlertid til Sivilombudsmannens uttale av 13.03.2018, om at skadevirkningene av et tiltak ikke kan vurderes isolert og kun fra et nåtidsperspektiv (jfr. §10 i naturmangfoldlova om samla belastning).

De siste års registreringer av arealbruken i Rondane villreinområde viser at summen av tiltak og inngrep i området allerede er stor. En dispensasjon som omsøkt vil gi presedens for hele regionalplanområdet, med 1200 fritidsboliger, seterhus og koier i nasjonalt villreinområde bare i Rondanes del av planområdet.

Å åpne for utvidelser av hytter i nasjonalt villreinområde vil samla sett kunne medføre et økt ferdselstrykk som er uheldig for villreinens arealbruk (nml § 10). Villreinnemnda frarår derfor at dispensasjon innvilges.

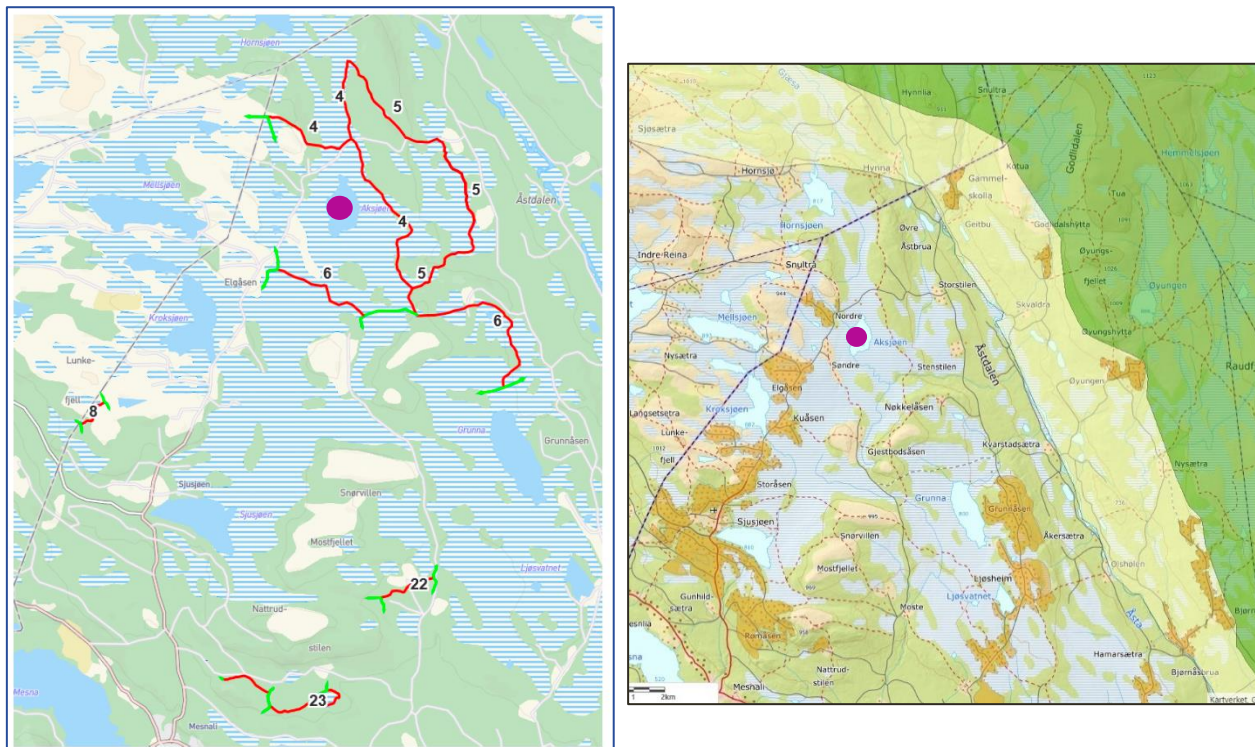
2019/53 RINGSAKER – UTVIDELSE AV LØYPENETTET I RINGSAKERFJELLET

SAKSOPPLYSNINGER

Ringsaker kommune har mottatt søknad om opparbeiding av 6 skiløypetraséer i Ringsakerfjellet. Traséene skal inngå i en større plan for utvidelse av sti- og løypenettet. De skal opparbeides med et ryddebelte på 6 m med fjerning av vegetasjon, store stubber og steiner, men ikke planering.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølknkletten

Løypene ligger i sin helhet utenfor hensynssonene i regionalplanen.

Figur 7 Nye traséer som ønskes opparbeidet. (Traséene inngår i et eksisterende løypenett, men det er ikke vedlagt kart som viser hele området, bare delområder).

VURDERING

De nye løypene blir alle liggende vest for Åsta og utenfor hensynssonene i regionalplanen. Løypene vil sannsynligvis ha en positiv kanaliseringseffekt på ferdselen ut de store hytteområdene rundt Sjusjøen. Tiltaket vurderes derfor som positivt for villreinen.

Det er imidlertid viktig at stier og løyper også framover konsentreres til områder vest for Åsta, av hensyn til villreinen.

FORSLAG TIL VEDTAK

De nye løypene blir alle liggende vest for Åsta og utenfor hensynssonene i regionalplanen. Løypene vil sannsynligvis ha en positiv kanaliseringseffekt på ferdselen ut de store hytteområdene rundt Sjusjøen. Tiltaket vurderes derfor som positivt for villreinen.

Villreinnemnda vil bemerke at det er viktig at stier og løyper også framover konsentreres til områder vest for Åsta, av hensyn til villreinen.

STYRETS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

De nye løypene blir alle liggende vest for Åsta og utenfor hensynssonene i regionalplanen. Løypene vil sannsynligvis ha en positiv kanaliseringseffekt på ferdselen ut de store hytteområdene rundt Sjusjøen. Tiltaket vurderes derfor som positivt for villreinen.

Villreinnemnda vil bemerke at det er viktig at stier og løyper også framover konsentreres til områder vest for Åsta, av hensyn til villreinen.

2019/54 STOR-ELVDAL – NY LANDSBRUKVEI

SAKSOPPLYSNINGER

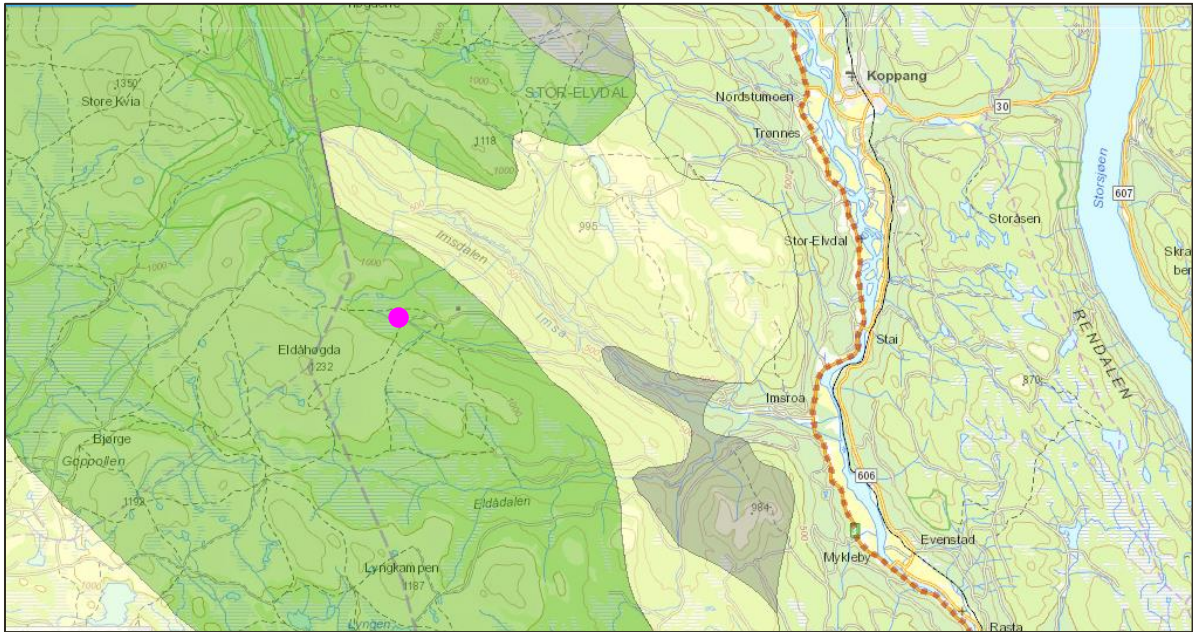
Stor-Elvdal kommune har mottatt søknad om å bygge ny landbruksvei klasse 8, enkel traktorvei i området nordvest for Gåla seter. Omsøkt vei har navnet Skarvveien og er en forgreining nordover fra Dølaveien som også er landbruksvei klasse 8. Formålet oppgis å være 80% jordbruk og 20% skogbruk. Det oppgis i søknaden at veien vil være nyttig i forbindelse med sanking og tilsyn av beitedyr, særlig sau. Lengden er på 750 meter.

Dølavegen, som denne vegen er en forgreining av, ble behandlet av Villreinnemnda i sak 2017/35. Total veilengde på denne vegen var 1785 meter, og også denne ble ønsket bygd for å gjøre tilsyn og sanking/transport av beitedyr enklere. Villreinnemnda frarådte at vegen skulle bygges, men kommunen ga likevel tillatelse.

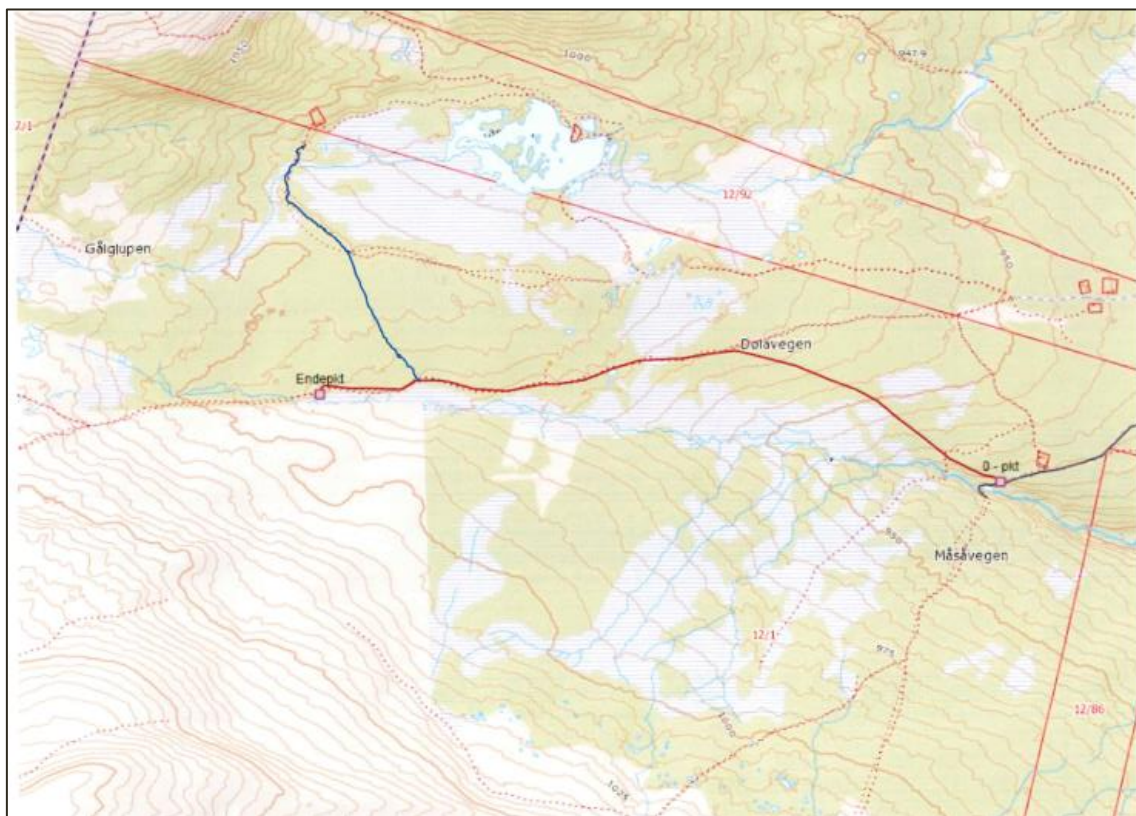
Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Vegen ligger i Sone 1 – Nasjonalt villreinområde i Regionalplanen for Rondane Sølnkletten, som er definert som spesielt viktige områder for villreinen. Retningslinjene for planen sier at ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.

I de generelle retningslinjene for planen heter det om nye landbruksveger:
«Landbruksveger behandles etter Landbruksdepartementets forskrift om landbruksveier».

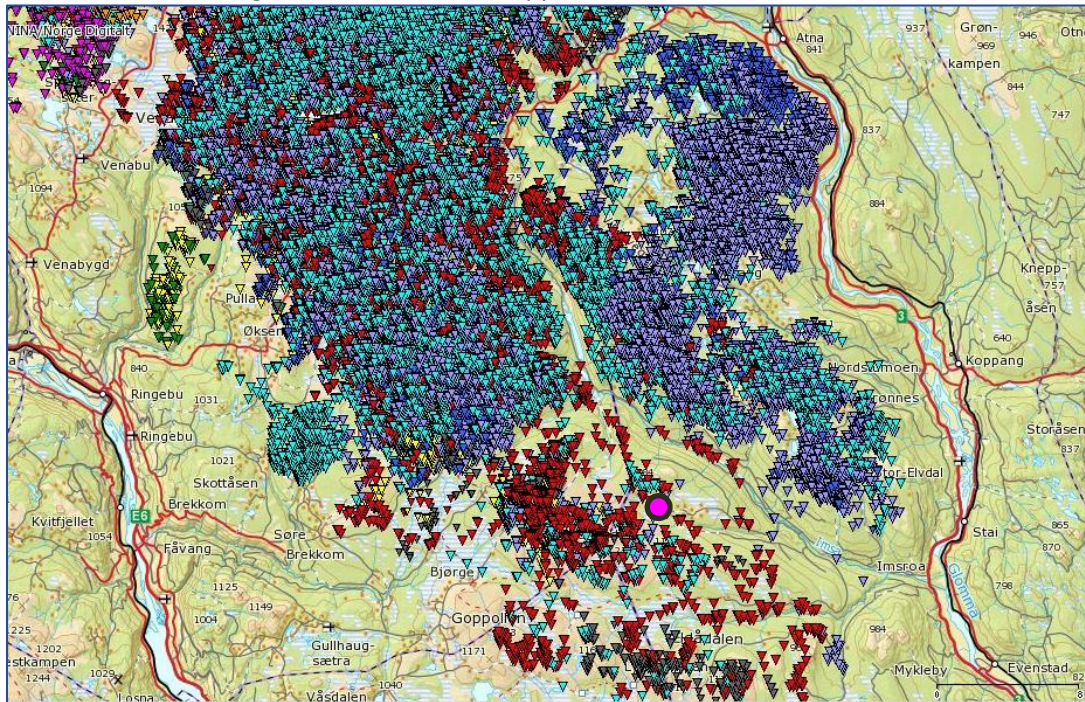
Figur 8. Område for landbruksveg markert med lilla prikk (se figur 9 for detaljer). Mørkegrønn sone i kartet er nasjonalt villreinområde.

Figur 9. Detaljkart som viser strekning som ble omsøkt i 2017 og som nå er bygd (rød strek) og omsøkt trasé for forlengelse (blå strek)

Villreins arealbruk

Fjellområdet mellom Ringebu og Stor-Elvdal er et viktig beiteområde for delstammen i Rondane sør. Den omsøkte vegen vil gå inn i /mot både helårsbeiter og trekkområdene mellom nordlige og sørlige deler av Rondane sørrområder (se figur 11 og Jordhøy, P. (red.) 2008. Villreinen i Rondane – Sølknletten. Status og leveområde. NINA Rapport 339).

Figur 10. GPS-registreringer av simler januar 2010- desember 2016 (www.dyreposisjoner.no).

VURDERING

Regionalplanen for Rondane og Sølknletten legger med få unntak ikke større begrensninger på landbruksdrift enn det som gjelder av lovverket for øvrig. Planen åpner imidlertid ikke for at landbrukstiltak skal være unntatt fra å vurderes opp mot villreinhensyn. Landbruksforskriften er klar på at landbruksveger skal vurderes etter bestemmelsene i naturmangfoldlova:

«Nybygging og ombygging av landbruksveier m.m. krever tillatelse av kommunen jf. § 2-1. Dette innebærer offentlig myndighetsutøving, og en beslutning som berører naturmangfold, slik at nml. § 8 – 12 skal vurderes.

....

Vurderingene av de miljørettslige prinsippene har en sammenheng med landbruksvei-forskriften § 3-2, hvor det går frem at søknaden skal undergis både landbruksfaglige og miljøfaglige vurderinger. Det står videre i § 3-2 at det skal fremgå av vedtaket at det er gjort vurderinger i samsvar med nml. § 7. I vedtaket skal det dermed synliggjøres hvordan de ulike prinsippene og hensynene i nml. §§ 8-12 er vurdert og vektlagt i saksbehandlingen».

(Kilde: Praktisk bruk av naturmangfoldloven ved behandling av skogsaker. Landbruksdirektoratet 2015)

En vei med den standarden det her søkes om, vil øke tilgjengeligheten inn mot et viktig trekkområde mellom nordlige og sørlige deler av Rondane sør. Den ferdselen selve landbruksdriften vil medføre vil sannsynligvis være så begrenset, at den neppe vil ha vesentlige negative effekter på villreins

arealbruk. Selv om veien stenges med bom for allmenn trafikk (motorisert ferdsel) vil den imidlertid gjøre det enklere for gående og syklende å komme seg inn i sentrale leveområder for villreinen. Dette gjelder særlig ettersom el-sykler (utenom verneområder) nå er likestilte med vanlige sykler.

Beitebrukere er pålagt et regelmessig tilsyn. Det kan likevel ikke bygges veger overalt i beiteområder for å få gjennomført tilsynet. Daværende Direktorat for naturforvaltning, nå Miljødirektoratet, har i et brev til Fylkesmennene og SNO (06.07.2006) presisert at motorferdselloven ikke gir adgang til å kjøre i terrenget for å føre tilsyn med sau. Å anlegge en veg i utmark for samme formål, må ses i lys av denne presiseringen.

I dette tilfellet har kommunen allerede godtatt en lengre strekning inn i villreinsens leveområde for å lette tilsynet og sankning av sau. Søker opplyser at den allerede etablerte Dølaveien «*har blitt populær blant turgåere, som slipper myrhull og våte kutråkk*». Den nybygde delen av Dølaveien har med andre ord hatt de effekter villreinnemnda advarte mot i 2017.

Den passasjen villreinen har for å trekke nord-sør på mellom Ringebu og Stor-Elvdal er allerede smal, se figur 10. Ut fra villreinhensyn er det derfor lite ønskelig å øke ferdselen i området. Den nytten som 750 meter ny traktorveg vil ha i forbindelse med tilsyn og sankning av sau, vurderes som vesentlig mindre enn nytten av å holde trekkveiene åpne mellom de nordlige og sørlige deler av villreinområdet i Rondane Sør.

FORSLAG TIL VEDTAK

Passasjen villreinen har for å trekke nord-sør mellom Ringebu og Stor-Elvdal er allerede smal. Ut fra villreinhensyn er det derfor lite ønskelig å øke ferdselen i området. Søker har allerede fått innvilget en traktorveg med lengde 1,8 km innen i nasjonalt villreinområde for å lette tilsynet og sankning med sau. Denne veien er ifølge søker blitt populær blant turgåere.

Den nytten som 750 meter ny traktorveg vil ha i forbindelse med tilsyn og sankning av sau, vurderes som vesentlig mindre enn nytten av å holde trekkveiene åpne mellom de nordlige og sørlige deler av villreinområdet i Rondane Sør. Villreinnemnda vil derfor sterkt frarå at det gis tillatelse til å anlegge den omsøkte vegen.

Nemnda ber om å få kopi av kommunenes vedtak i saken.

STYRETS BEHANDLING

Det ble uttrykt bekymring for forlenging av den nybygde vegen, siden denne kanaliserer ferdsel inn i et viktig villreinområde. Hadde formålet vært 80% skogbruk og 20% jordbruk, og ikke omvendt som nå, ville vegen ha vært viktigere. Det er ikke aktuelt å bygge veger inn i alle eksisterende beiteområder. Å ivareta trekkveiene for villreinen er her viktigere enn å lette tilsyn og innsanking av sau.

VEDTAK

Passasjen villreinen har for å trekke nord-sør mellom Ringebu og Stor-Elvdal er allerede smal. Ut fra villreinhensyn er det derfor lite ønskelig å øke ferdselen i området. Søker har allerede fått innvilget en traktorveg med lengde 1,8 km innen i nasjonalt villreinområde for å lette tilsynet og sanking med sau. Denne veien er ifølge søker blitt populær blant turgåere.

Den nytten som 750 meter ny traktorveg vil ha i forbindelse med tilsyn og sanking av sau, vurderes som vesentlig mindre enn nytten av å holde trekkveiene åpne mellom de nordlige og sørlige deler av villreinområdet i Rondane Sør. Villreinnemnda vil derfor sterkt frarå at det gis tillatelse til å anlegge den omsøkte veien.

Nemnda ber om å få kopi av kommunenes vedtak i saken.
Vedtaket var enstemmig.

2019/55 EVALUERING AV NEMNDAS ARBEID I INNEVÆRENDE PERIODE

Det ble gjennomført gruppearbeid, med påfølgende diskusjon i plenum. Generelt ble det påpekt at det burde vært en evaluering midtveis i funksjonsperioden, for evt. å kunne korrigere kursen. Det kunne også vært aktuelt og hatt en felles evaluering sammen med nemndene i Snøhetta og Ottadalen, siden mange av utfordringene er ganske like.

Det var også frustrasjon over at det tar lang tid å få gjennomført nødvendig tiltak for å restaurere viktige funksjonsområder og tiltak for å begrense framtidige utfordringer. Det savnes at nasjonale myndigheter tar et større ansvar for å ivareta villreins leveområder. En kan ikke forvente at lokalpolitikere i pressa utkantkommuner skal ta dette ansvaret alene, her trengs det økonomisk kompensasjon til kommunene.

1. Hva er det viktigst å jobbe med for ny nemnd?

- Høringsinnspillene fra nemnda er svært viktige, dette er en hovedoppgave.
- Å få ut informasjon om villrein til skoler, lokalpolitikere, lokalsamfunnene ellers.
- Viktig å være aktive på sosiale medier. Det kan være tungt å delta i diskusjonene, men det bør gis saklig informasjon i tilfeller der det mangler kunnskap/er feiloppfatninger.
- Nemnda må være selektiv angående prosjektdeltakelse.

2. Saksbehandling – for streng/ettergivende?

Nemnda har lagt seg på en grei praksis. Nemnda har prinsippavgjørelser å vise til. Viktig å få omverdenen til å forstå presedenshensyn. Det må brukes tid i oppstarten med ny nemnd for å skape en fellesforståelse for saksbehandlingen. Viktig med likebehandling, enhetlig praksis og helhetstenking

3. Nemndas rolle

Viktig at kommunene skjønner hvilken rolle nemnda har. Viktig at nye nemndsmedlemmer får en innføring i hvilken rolle ulike aktører i villreinforvaltninga har. Det er en fordel for nemndsmedlemmene å ikke sitte i formannskapet/kommunestyret i egen kommune, dette gjør at en kan jobbe friere for villreinen i egen kommune.

4. Ressursrammer

Rammene er for små for nemnda i dag, med det trykket som er inn mot Rondane. Det må gå et brev til bevilgende myndigheter om dette.

5. Styremøter/AU-møter

Dagens ordning er tilfredsstillende.

6. Opplæringsdager for ny nemnd

Se punkt 3 over.

7. Saksframlegg

Dagens praksis med et sammendrag av sakene er OK, framfor at alle vedlegg sendes med sakene.

2019/56 ÅPEN POST: INNSPILL OG ORIENTERINGER FRA KOMMUNENE

Utgikk pga. liten tid.

VEDLEGG: Oversendte vedtak fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

- Rondane NP og Grimsdalen LVO - tillatelse til uttak av ved og motorferdsel 2019-2022.
- Grimsdalen LVO - Avslag 2019 - Transport til Haverdalen
- Frydalen LVO - Innkjøring av ved og materiell til vedlikehold av hytte
- Hemmeldalen NR - Motorferdsel barmark 2019-2022 -Transport av og tilsyn med beitedyr- Søkkundsetra
- Dovre NP - Rondane NP - Grimsdalen LVO - Vesle Hjerkin LVO - Bruk av hund for taksering av hønsfugl 2019-2021.
- Dovre NP-Avslag på søknad om organisert ferdse sommer 2019 - Grimsdalshytta AS
- Rondane NP - Tillatelse til organisert ferdse 2019-2021 (4 av 6 turer innvilget)
- Rondane NP - Kjøring med bil og henger fra p-plass Spranget til Sprangbrua for gjennomføring av sikringstiltak.
- Dispensasjon til riving og nyoppføring av bu og utedo ved Rauhamran.
- Frydalen LVO - Tillatelse til oppføring av tilbygg.
- Dovre nasjonalpark - Innsamling av steinprøver med lav.
- Rondane NP- Tillatelse til organisert ridning 2019 - Storengen Islandshest.
- Grimsdalen LVO - Motorferdsel 2019 – frakt av materialer.
- Rondane NP - Tillatelse til organisert ferdse 2019-2021.
- Rondane NP - Bruk av drone til filming av fangstanlegg for villrein.
- Rondane NP - Avslag og tillatelse - utvidelse Eldåbu turisthytte - DNT Oslo og omegn
- Rondane NP og Mydingi NR - Tillatelse til brøyting av vegen påske 2019 - Bjørnhollia turisthytte
- Dovre NP-Avslag på søknad om organisert ferdse sommer 2019
- Rondane NP - bruk av helikopter for undersøkning av landets vannressuser – NIVA
- Rondane NP og Mydingi NR - Dispensasjon - Motorferdsel 2019-2022 - Sødorp og Kvam Hesteavslag
- Rondane NP- Motorferdsel barmark 2019-2021- felt elg (3 tillatelser)
- Hemmeldalen NR - Motorferdsel barmark 2019-2022- felt elg
- Rondane NP -Dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene 2019-2021 (rypetaksering).
- Dovre NP - Dispensasjon - Motorferdsel 2019- Bruk av elgtrekk.